

OPONENTSKÝ POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

**Název: Vhodná volba diagnostických nástrojů pro sledování efektivity
Instrumentálního obohacování v praxi**

Jméno autorky: Kateřina Švárová

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Gabriela Málková, Ph.D.

Předkládaná bakalářská práce je vystavěna na empirickém výzkumu. Řeší otázku využití testu Rey-Osteriethovy figury jako vhodného nástroje pro ověření efektu dílčího pracovního materiálu z Feuersteinova programu pro rozvoj kognitivních funkcí. Autorka v úvodu seznamuje se zdroji, které jí byly inspirací a objasňuje, proč si z různých diagnostických nástrojů zvolila právě kresbu Reyovy figury. Oproti standardnímu kvantitativnímu užití doplnila práci s tímto testem i o složku kvalitativní.

Práce je fakticky rozdělena na část teoretickou a praktickou. První čtyři kapitoly se věnují teoretickému a pojmovému ukotvení tj. především zasazení problematiky evaluace efektivity Feuersteinova programu Instrumentální obohacování do kontextu zahraničních i českých výzkumů a přiblížení širšího pojmového rámce, který pro tuto oblast představuje téma dovedností myslet. Po teoretickém úvodu se autorka věnuje popisu vlastního výzkumného šetření a analýze zjištěných dat.

Zde bych měla kritickou poznámku k obsahu některých teoretických kapitol, v některých případech i k jejich nelogické posloupnosti: např. kapitola 2 rozsáhle operuje s dovednostmi myslet a řeší otázku jejich diagnostiky, aniž by bylo vysvětleno, co je tímto pojmem míněno, teprve v kapitole 3 se autorka snaží dovednosti myslet definovat. Logiku celé práci ubírá i fakt, že ačkoli je jejím primárním tématem Test komplexní figury A. Rey, není této kresebné diagnostické metodě věnována ani jedna samostatná kapitola, kde by bylo čtenářům přiblíženo o jakou metodu jde, pro jaké skupiny respondentů je určena, co vše lze pomocí TKF zjišťovat, jaké jsou její limity či alespoň jaké jsou typické zkušenosti s jejím zadáváním u dětí s poruchami učení, vzhledem k tomu, že tyto děti tvořily autorčin výzkumný vzorek. V průběhu kapitol se sice porůznu dozvídáme o způsobu zadávání testu, o jeho hodnocení, i o důvodech, proč si jej autorka vybrala, o principu a účelu tohoto testu se však nedozvídáme nic. Místo toho práce detailně pojednává o způsobech hodnocení dovedností myslet v USA, zmiňuje různé státní formy amerického testování, popisuje konkrétní testové baterie (např.: *Colorado student assessment program, National assessment of educational progress...aj.*), v příloze doplňuje informace o těchto testech vcelku nepřehlednými, přejatými tabulkami bez českých popisků, toto vše bez jakékoli relevantní vazby k hlavnímu tématu této bakalářské práce, tj. k posuzování vhodnosti těchto nástrojů pro program Instrumentální obohacování nebo sledování alespoň toho, zda se některý z uváděných amerických autorů zabývá též kresebnými testy typu Reyova figura a zda je jejich využití pro hodnocení dovedností myslet běžné. Autorka sice uvádí, že ji američtí autoři inspirovali v tom, aby pro svůj výzkum použila videokameru a vedla se studenty rozhovory, nicméně vzhledem k rozsáhlosti kapitoly o diagnostice dovedností myslet v americkém prostředí, považuji tento závěr za poněkud „prázdný“.

Za další nešvar této práce považuji nedobrou vnitřní strukturaci textu, jeho přehlednosti by na mnoha místech teoretických i výzkumně analytických kapitol prospělo vytvoření podnadpisů. Po formální stránce je též nedostatečné označování příloh, chybí jejich seznam, u tabulek v angličtině nejsou české popisky, o jakou tabulku jde, autorka též nikde neuvádí důvod, proč se rozhodla otisknout pouze ukázky kreseb chlapců z experimentální skupiny a z kontrolní

nikoli, ačkoli v závěrečné interpretaci se věnuje všem čtyřem respondentům. Domnívám se, že by zde bylo vhodnější a názornější vidět kresby všech čtyř chlapců oproti ukázkám z amerických testů.

Vedle teoretického úvodu považuji za silnější část práce kapitoly výzkumné. Navržený způsob využití jiného způsobu práce s Reyovou komplexní figurou a její uplatnění pro hodnocení efektivity Feuersteinova programu je zajímavé a pro psychologickou diagnostiku užitečné. Autorka navíc kromě výzkumných ověření využití videokamery při práci s TKF přichází i s vlastním návrhem využít nahrávku nejen pro analýzu postupu kresby, ale i pro práci se samotným respondentem, což může být pro praxi přínosné. Dále práce obsahuje poměrně dobrou kvantitativní a hlavně kvalitativní analýzu a srovnání zjištěných dat s Feuersteinovými teoretickými východisky k instrumentu Uspořádání bodů.

Při obhajobě doporučuji zaměřit se na vysvětlení toho, v čem jsou přednosti kresby Rey-Osteriethovy figury oproti jiným testům, co mluví ve prospěch její volby pro hodnocení efektivity Instrumentálního obohacování a jaké konkrétní výsledky ve vztahu k Feuersteinovým kritériím přinesl realizovaný výzkum. Vhodné by též bylo zamyslet se nad otázkou možností a limitů hodnocení kognitivních změn a posunů u dětí s poruchami učení.

Závěr: práci doporučuji k obhajobě. Vzhledem k výše popsaným formálním a některým obsahovým nedostatkům ji navrhuji hodnotit klasifikačním stupněm „velmi dobře“, s bodovým ohodnocením 25 bodů.

V Praze dne 15. 6. 2008

Mgr. Ludmila Májová
(Katedra pedagogické a školní psychologie PedF UK)